

Aftale om senere tilbagetrækning

Danmark står overfor betydelige udfordringer. Der er store underskud i den offentlige økonomi. Samtidig vil befolkningsudviklingen medføre et fald i arbejdsudbuddet de kommende år, mens antallet af ældre uden for arbejdsmarkedet vil stige. Det øger presset på de offentlige finanser, fordi der bliver relativt færre til at betale skat, mens udgifterne til efterløn, folkepension, sygehuse og ældrepleje samlet set vil stige.

Der er derfor udsigt til en meget lang årrække med store underskud og stigende offentlig gæld.

Uden effektive reformer, som styrker arbejdsudbuddet markant, bliver den demografiske udvikling er en barriere for virksomhedernes muligheder for at rekruttere nye medarbejdere. Dermed bliver vækstmuligheder i Danmark begrænsede.

Regeringen (Venstre og Konservative), Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre er derfor enige om at gennemføre denne ambitiøse reform af tilbagetrækningssystemet efter førstkommande valg til Folketinget. Det er et nødvendigt skridt for at bringe balancen tilbage i den offentlige økonomi og for at sikre tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft til både den private og den offentlige sektor. Og det er et nødvendigt skridt for at styrke beskæftigelse og vækst. Reformen er nøje balanceret, så efterlønnen især tilgodeser kortuddannede personer med små pensionsformuer. Dem, der ikke kan fortsætte med at arbejde, skal have mulighed for at gå på seniorførtidspension, uanset om de har været tilmeldt efterlønsordningen eller ej.

Reformen har tre hovedelementer:

- Fremrykning af Velfærdsaftalens forøgelse af efterløns- og folkepensionsalderen
- En treårig efterlønsordning
- En seniorførtidspension for nedslidte

Parterne er enige om, at dele af Velfærdsaftalen skal fremrykkes med fem år. Det betyder, at efterlønsalderen sættes gradvist op med et halvt år om året fra 2014 til 2017. Og folkepensionsalderen sættes gradvist op med et halvt år om året fra 2019 til 2022.

Parterne er enige om at bevare efterlønnen som en tre-årig ordning. Efterlønsordningen vil fortsat være en central del af tilbagetrækningssystemet samtidig med, at en nødvendig forøgelse af arbejdsudbuddet sikres. Efterlønsperioden forkortes gradvist fra fem til tre år fra 2018 til 2023. Og den nye efterløn får en stærkere social profil. Ydelsen sættes op og gøres i

højere grad afhængig af pensionsformuen. Det vil navnlig være til fordel for personer med små pensionsformuer.

Det centrale princip om, at længere levetid og flere raske leveår også skal medføre flere aktive år på arbejdsmarkedet, fastholdes. Folkepensionsalderen og efterlønsalderen indekseres således med levetiden efter præcis samme principper som i Velfærdsaftalen fra 2006.

Parterne er også enige om at indføre en seniorførtidspension. Mennesker, der er nedslidte efter et langt arbejdsliv, skal sikres en enkel og hurtig adgang til førtidspension, når de er mindre end fem år fra folkepensionsalderen. Seniorførtidspension skal gælde for alle og ikke kun for dem, der betaler til efterlønsordningen.

Ved at foretage de nødvendige ændringer af tilbagetrækningssystemet tager parterne ansvar for at sikre grundlaget for velfærdssamfundet, som vi kender det. Aftalen giver et afgørende bidrag til at sikre balance i den offentlige økonomi og dermed til, at der bliver plads til større udgifter til blandt andet sundhed og ældrepleje, i takt med at der bliver flere ældre. Den offentlige saldo styrkes med ca. 18 mia. kr. i 2020. Den finanspolitiske holdbarhed forbedres med godt ½ pct. af BNP eller knap 10 mia. kr.

Med tilbagetrækningsreformen lægger parterne samtidig fundamentet for øget beskæftigelse og vækst. I 2020 ventes beskæftigelsen at stige med godt 65.000 personer, mens velstanden (BNP) forøges med 47 mia. kr.

Aftalen i hovedtræk

Fremrykning af Velfærdsaftalen

- Efterlønsalderen sættes gradvist op med to år fra 2014 til 2017
- Folkepensionsalderen sættes gradvist op med to år fra 2019 til 2022
- Levetidsindekseringen af efterløns- og pensionsalder opretholdes

En treårig efterløn

- Efterlønsperioden forkortes gradvist fra fem til tre år fra 2018 til 2023
- Efterlønnens størrelse forhøjes til 100 pct. af maksimale dagpengesats i hele efterlønsperioden
- Efterlønnens størrelse gøres i højere grad afhængig af pensionsformuen

Seniorførtidspension

- Seniorførtidspension gælder for alle med mindre end fem år til folkepensionsalderen
- Sikrer hurtigere og enklere adgang til førtidspension
- Alle skal have en afgørelse senest seks måneder efter ansøgningen

Ved det indgåede overenskomstforlig den 1. april 2011 mellem finansministeren og Centralorganisationernes Fællesudvalg (CFU) er der aftalt ændringer i førtidspensionsfradrag for tjenestemænd og forøgelse af pligtige afgangsaldrer for særlige grupper af tjenestemænd. Det er aftalt, at aftalerne kan tages op til revision, hvis bestemmelserne om efterløn ophæves eller ændres væsentligt. Finansministeren vil optage forhandlinger med CFU herom ved førstkommande overenskomstforhandlinger.

Reformens elementer er uddybet nedenfor og beskrevet detaljeret i *bilag 1*.

Fremrykning af Velfærdsaftalens højere alder for efterløn og folkepension

Med Velfærdsaftalen fra 2006 blev det aftalt, at både efterlønsalderen og folkepensionsalderen skal sættes op med to år. Efter de gældende regler fra Velfærdsaftalen skal efterlønsalderen således hæves gradvist fra 60 år til 62 år fra 2019 til 2022, og folkepensionsalderen skal hæves gradvist fra 65 år til 67 år fra 2024 til 2027.

Parterne er enige om at fremrykke den gradvise forhøjelse af efterlønsalderen og folkepensionsalderen:

- Efterlønsalderen hæves med et halvt år om året fra 2014 til 2017. Efterlønsalderen vil dermed være 62 år i 2017.
- Folkepensionsalderen hæves med et halvt år om året fra 2019 til 2022. Folkepensionsalderen vil dermed være 67 år i 2022. Det svarer til folkepensionsalderen i årene frem til 2004.

Fremrykning af Velfærdsaftalen ændrer alene på folkepensionsalderen for dem, der var mellem 50½ og 56 år ved udgangen af 2010. Disse årgange ville med de gældende regler i Velfærdsaftalen have udsigt til flere år med efterløn og folkepension end både tidligere og senere generationer. Disse årgange får med fremrykningen øget folkepensionsalderen med mellem et halvt år og to år. Ændringerne er mindst for de ældste og størst for de yngste. Fremrykningen af Velfærdsaftalen skaber en mere lige fordeling af antal år med efterløn og folkepension både sammenlignet med yngre og ældre generationer.

Personer, der er 57 år og ældre ved udgangen af 2010, kan gå på efterløn og folkepension som i dag. Der sker heller ikke ændringer for personer, der allerede er gået på efterløn og folkepension.

Levetidsindeksering af efterløns- og folkepensionsalder opretholdes

Med Velfærdsaftalen blev det aftalt, at efterløns- og folkepensionsalderen skal sættes gradvist op, hvis danskernes levetid stiger. Herved sikres, at længere levetid fører til flere år på arbejdsmarkedet. Nye efterløns- og folkepensionsalder som følge af levetidsindekseringen skal besluttes af Folketinget. Det sker første gang i 2015 og derefter hvert femte år.

Parterne er enige om, at levetidsindeksering er et helt centralt element i et tilbagetræknings-system, der er robust over for stigninger i levetiden. Levetidsindekseringen fastholdes, så den sikrer samme indeksering af folkepensionsalderen som i Velfærdsaftalen. Forkortelsen af efterlønsperioden indebærer, at forhøjelser af efterløns- og folkepensionsalderen træder i kraft med en tidsforskel på tre år.

Efterlønsalderen kan første gang blive levetidsindekseret i 2027. Det giver et varsel på 12 år i forhold til beslutningstidspunktet i 2015 – to år mere end efter gældende regler. Levetidsindekseringen af folkepensionsalderen er uændret i forhold til Velfærdsaftalen, dvs. første mu-

lige år med indeksering er 2030. Med den nuværende levetidsprognose vil efterløns- og folkepensionsalderen skulle øges med et år i henholdsvis 2027 og 2030.

Levetidsindekseringen og de andre elementer i reformen betyder eksempelvis, at en person som går på efterløn i 2040 kan forvente at få 19½ år med efterløn og folkepension.

Efterløns- og folkepensionsalderen for forskellige årgange og i forskellige år er vist i tabel A og B sidst i *bilag 1*.

En treårig efterlønsordning

Efterlønsperioden forkortes til tre år ved at forhøje efterlønsalderen:

- Efterlønsalderen hæves med et halvt år om året i 2018 og 2019 og igen i 2022 og 2023. Efterlønsalderen vil dermed være 64 år i 2023, og efterlønsperioden vil være tre år.

Forkortelsen af efterlønsperioden og de ændrede regler i den treårige efterlønsordning berører dem, der er 54 år eller yngre ved udgangen af 2010. Personer, der er 55 år og ældre, vil fortsat have fem års efterløn og være omfattet af de samme regler for ydelse og modregning i efterlønnen for pensionsformue mv. som i dag.

Med ændringerne vil ingen få hævet efterlønsalderen med mere end tre år i forhold til Vel-færdsaftalen.

Højere ydelse og øget afhængighed af pensionsformue

Efter gældende regler udgør efterlønsydelsen 91 pct. af den maksimale dagpengesats for personer, der ikke opfylder to-årsreglen (dvs. udskyder overgang til efterløn med mindst to år). Samtidig reduceres efterlønnen afhængigt af størrelsen af værdien af pensionsformuer (pensionsdepoter og formueværdien af pensionstilsagn).

Hvis to-årsreglen er opfyldt, udgør efterlønsydelsen 100 pct. af den maksimale dagpengesats, og der sker ikke modregning i efterlønnen for værdien af pensionsformue.

Parterne er enige om at afskaffe den lave efterlønsydelse:

- Efterlønsydelsen (før modregning i efterløn for pensionsformue) udgør 100 pct. af den maksimale dagpengesats i hele efterlønsperioden, når efterlønsperioden er forkortet til tre år.

De ændrede regler gælder for efterlønsberettigede, der er 51½ år eller yngre ved udgangen af 2010 (dvs. som er født den 1. juli 1959 eller senere). For personer født mellem 1. januar 1956 og 30. juni 1959, som får en efterlønsperiode på mellem 4½ og 3½ år, indfases de ændrede regler dog gradvist, *jf. bilag 1*.

Parterne er endvidere enige om at skærpe modregningen i efterlønnen af pensionsformue og samtidig udvide modregningen til at omfatte hele efterlønsperioden:

- Reduktionen i efterlønnen som følge af pensionsformue er den samme, uanset hvornår man går på efterløn, og omfatter dermed hele efterlønsperioden. Pensionsformuen defineres på samme måde som i dag.
- Reduktionen i efterlønnen øges fra 60 pct. til 80 pct. af modregningsgrundlaget vedrørende pensionsformue.
- Bundfradraget på 13.800 kr. i beregningsgrundlaget for modregning af pensionsformue fjernes.
- Den gældende særregel for reduktion i efterlønsydelsen som følge af løbende pensioner, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold og udbetales i efterlønsperioden, skærpes parallelt. Det indebærer, at modregningsprocenten for de årligt udbetalte beløb fra disse ordninger forhøjes fra 50 pct. til 64 pct..

Den forhøjede ydelse på den ene side og den skærpede modregning for pensionsformue på den anden betyder, at efterlønsordningen får en stærkere social profil. Personer med pensionsformuer under ca. 1 mio. kr. opnår en højere årlig efterlønsydelse, end hvis man efter gældende regler går på efterløn, inden man er fyldt 62 år. Det gælder i dag for langt de fleste ufaglærte og godt halvdelen af de faglærte, som typisk også har været mange år på arbejdsmarkedet. Omvendt vil personer med en pensionsformue over ca. 1 mio. kr. få en lavere årlig efterlønsydelse.

De ændrede regler for modregning i efterlønsydelsen for pensionsformue gælder for efterlønsberettigede, som er født 1. januar 1956 eller senere (dvs. som er 54 år eller yngre ved udgangen af 2010), og som går på efterløn i 2018 eller senere.

De gældende regler for modregning, inden to-årsreglen er opfyldt, skærpes fremover og udvides til at omfatte hele efterlønsperioden.

Fortsat mulighed for optjening af skattefri præmie

Efter gældende regler kan man optjene skattefri præmie ved fortsat arbejde i efterlønsalderen, efter at to-årsreglen er opfyldt. Fuldtidsforsikrede kan optjene op til i alt 143.400 kr. skattefrit, hvis de slet ikke går på efterløn, men fortsætter med at arbejde.

Parterne er enige om, at der i den tre-årige efterlønsordning skal være mulighed for at optjene den samme præmiestørrelse som med gældende regler. Det sikrer, at der fortsat er en tilskyndelse til at fortsætte med at arbejde i efterlønsperioden:

- Den skattefri præmie kan optjenes fra dag 1 i den nye tre-årige efterlønsordning.
- Hvis man begynder at modtage efterløn i løbet af de første to år i efterlønsperioden eller inden, man har arbejdet mindst 3.120 timer, ophører muligheden for at optjene skattefri præmie. Man beholder den præmie, der er optjent indtil dette tidspunkt, men der er ikke mulighed for at optjene yderligere skattefri præmie i den resterende del af efterlønsperioden.
- Hvis man ikke har modtaget efterløn i de første to år i efterlønsperioden og har opfyldt timekravet, bevares muligheden for at optjene skattefri præmie ved fortsat arbejde i den resterende del af efterlønsperioden, også selv om man begynder at modtage efterløn.

Ændringerne betyder, at det er muligt at optjene skattefri præmie i hele efterlønsperioden, og at man dermed fortsat kan udnytte efterlønsretten til at optjene op til i alt 143.400 kr. skattefrit.

De ændrede regler gælder for efterlønsberettigede, der er 54 år eller yngre ved udgangen af 2010. Den nye treårige efterløn indføres gradvist, *jf. bilag 1*.

Aktiv tilmelding til efterlønsordningen

Efter gældende regler opkræver A-kasserne som hovedregel efterlønsbidrag fra ethvert a-kassemedlem, der er fyldt 30 år. A-kassemedlemmer tilmeldes dermed som udgangspunkt automatisk til efterlønsordningen, med mindre de skriftligt har tilkendegivet, at de ikke ønsker at indbetale efterlønsbidrag.

Parterne er enige om at ændre reglerne for tilmelding til efterlønsordningen:

- Fra den 1. januar 2013 må a-kasserne alene opkræve efterlønsbidrag fra medlemmer, der aktivt har tilkendegivet, at de ønsker at indbetale efterlønsbidrag.

Ændringen berører ikke personer, der er tilmeldt efterlønsordningen før den 1. januar 2013.

Midlertidig mulighed for skattefri udbetaling af efterlønsbidrag

Det er med gældende regler muligt at framelde sig efterlønsordningen og få sine indbetalte efterlønsbidrag tilbagebetalt (med en forrentning svarende til satsreguleringsprocenten). Ved frivillig framelding inden efterlønsalderen får man som hovedregel overført de indbetalte bidrag til en pensionsordning.

Da aftalen om en tilbagetrækningsreform indebærer væsentlige ændringer i efterlønsordningen, er parterne enige om, at der skal være mulighed for i en begrænset periode at kunne udtræde af efterlønsordningen på mere gunstige vilkår:

- Efter forslaget vedtagelse gives mulighed for i en periode på 6 måneder i 2012 at træde ud af efterlønsordningen inden efterlønsalderen og få de indbetalte efterlønsbidrag tilbagebetalt skattefrit.

Muligheden for skattefri tilbagebetaling indebærer en skattemæssig fordelagtig behandling af de indbetalte bidrag, som vil svare til en forrentning af bidragene efter skat på op til 50 pct. for de seneste indbetalinger (udover den indirekte forrentning med satsreguleringsprocenten). Muligheden for skattefri tilbagebetaling gælder for indbetalinger, der er foretaget fra 1999 og indtil udgangen 15. maj 2011 af 2010. Indbetalinger, der foretages fra 15. maj 2011 og indtil en eventuel udtræden af efterlønsordningen i en fastlagt periode i 2012, vil blive pålagt en afgift på 30 pct., der omtrent modsvarer skatteværdien af fradraget for indbetalinger i en gennemsnitskommune.

Personer, der har benyttet muligheden for skattefri tilbagebetaling af efterlønsbidrag, kan ikke efterfølgende benytte fortrydelsesordningen i efterlønsreglerne.

Øvrige regler i efterlønsordningen ændres ikke

Parterne er enige om, at reglerne i efterlønsordningen vedrørende betaling af efterlønsbidrag, fortrydelsesordning samt fradrag i efterlønnen for arbejdsindkomst ikke ændres.

Fortsat muligt at hæve pensioner fem år før folkepensionsalderen

Størstedelen af alle arbejdsmarkedspensioner kan i dag blive udbetalt fra 60-årsalderen, uanset om man går på efterløn eller ej. Mange private pensionsordninger kan blive udbetalt tidligere. Vælger man at få udbetalt sin pension, før man fylder 60 år, bliver udbetalingen imidlertid beskattet med en afgift på 60 pct. For pensionsordninger tegnet efter Velfærdsaftalen fra 2006 beskattes udbetalinger med 60 pct., hvis de finder sted før efterlønsalderen. De gældende regler betyder således, at aldersgrænsen for særlig beskatning af pensionsudbetalinger flyttes op i takt med, at efterlønsalderen stiger.

Parterne er med denne aftale enige om, at der fortsat skal være mulighed for at ophæve eller begynde udbetalingen fra pensionsordninger fem år før, man når folkepensionsalderen, uden at man skal betale afgiften på 60 pct. De ordninger, der oprettes fremover, skal således kunne udbetales uden ekstra skat op til fem år før folkepensionsalderen. Det skal sikres, at pensionsudbetalinger, som sker før efterlønsalderen, ikke medfører lavere modregning i efterlønnen, *jf. bilag 1*.

Alle pensionsordninger, der er tegnet efter 2006, skal ikke stilles ringere for så vidt angår udbetalingstidspunktet end under gældende regler. Disse forhold gælder både arbejdsmarkedspensioner, tjenestemandspensioner og privattegnede pensionsordninger.

Pensionsalder for folketingsmedlemmer og ministre hæves med 2 år

Parterne noterer sig, at personer, som er valgt ind i Folketinget første gang efter 1. juli 2007, får folketingspension, når de opnår den alder, der gælder for at kunne gå på efterløn. Ingen får dog folketingspension, så længe de modtager grundvederlag eller eftervederlag. Parterne noterer sig endvidere, at pensionsregler for statsrevisorer følger samme principper. Tilsvarende er parterne enige om, at for ministre, borgmestre og regionsrådsformænd kan pension vedrørende den funktionstid, der ligger efter virkningstidspunktet for de ændrede bestemmelser i medfør af Velfærdsaftalen fra 2006, først udbetales fra efterlønsalderen.

Fleksydelse

Fleksydelsesordningen giver personer ansat i fleksjob mulighed for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet på samme vilkår som personer, der betaler til efterlønsordningen. For at fastholde princippet om, at fleksydelsesordningen følger efterlønsordningen, vil der fremover være mulighed for fleksydelse i tre år og på vilkår som i øvrigt svarer til ændringerne i efterlønsordningen (dog er der på fleksydelsesordningen fortsat ikke mulighed for optjening af skattefri præmie). Dermed har personer i fleksjob samme tilbagetrækningsmuligheder som andre.

Seniorførtidspension

Parterne er enige om at indføre seniorførtidspension.

Personer i den relevante aldersgruppe, der er nedslidte og gerne vil have førtidspension, kan indgive ansøgning efter reglerne om seniorførtidspension til kommunen. Kommunen skal

herefter træffe afgørelse om ret til førtidspension senest inden for seks måneder efter ansøgningen.

Ordningen skal sikre en hurtigere og enklere adgang til førtidspension for personer med hidtidig tilknytning til arbejdsmarkedet, der når folkepensionsalderen inden for fem år. Der er tale om en enklere og mere smidig sagsbehandlingsprocedure for tilkendelse af førtidspension. Seniorførtidspension er ikke – som efterløn – betinget af, at ansøgeren har betalt til ordningen eller er medlem af en a-kasse.

I afgørelsen skal kommunen lægge vægt på de foreliggende oplysninger, og der skal ikke gennemføres arbejdsprøvning mv. Kommunen træffer afgørelse ud fra en socialfaglig vurdering af, om arbejdssevnen er væsentligt og varigt nedsat, *jf. bilag 2*.

Personer, der tilkendes førtidspension efter ansøgning via reglerne om seniorførtidspension, vil modtage førtidspension med samme satser og under samme øvrige betingelser som andre.

Parterne er enige om at indføre seniorførtidspension pr. 1. januar 2014 eller som led i en førtidspensionsreform sammen med den nuværende forligskreds bag førtidspensionen. Forslaget drøftes med forligskredsen.

Forbedrede vilkår for seniorer i arbejde

Det er fortsat centralt at styrke fokus på fastholdelse af seniorer på arbejdsmarkedet. Med henblik på yderligere at forbedre vilkårene for seniorer i arbejde er parterne enige om følgende initiativer:

- **Lempet modregning i folkepensionsydelse ved arbejdsindkomst**

Efter gældende regler ydes til alle folkepensionister et bundfradrag på 30.000 kr. for arbejdsindkomst i beregningsgrundlaget for pensionstillæg, den supplerende pensionsydelse og de personlige tillæg. Parterne er enige om at øge bundfradraget til 60.000 kr. Forøgelsen vil øge tilskyndelsen til at fortsætte på arbejdsmarkedet for personer, som har nået folkepensionsalderen.

- **Lavere beskæftigelseskrav for optjening af opsat pension**

Efter gældende regler kan alle med ret til folkepension vælge at udskyde udbetalingen for at deltage aktivt på arbejdsmarkedet og derefter optjene et tillæg til folkepensionen. Der gælder et årligt beskæftigelseskrav på 1.000 timer i den tid pensionen opsættes – svarende til ca. 19 timer om ugen i gennemsnit. Parterne er enige om at nedsætte beskæftigelseskravet fra 1.000 til 750 timer årligt. Nedsættelsen vil bidrage til, at flere i folkepensionsalderen vil udskyde tilbagetrækningen fra arbejdsmarkedet med optjening af opsat pension.

Aftalepartierne ønsker en kulturændring på arbejdsmarkedet, som sikrer, at seniorernes kvalifikationer udnyttes bedre. Fokus skal rettes mod mulighederne for fastholdelse af seniorer frem for mulighederne for tidlig tilbagetrækning. Det kræver samtidig, at der på arbejdspladserne gøres en aktiv indsats for at skabe bedre rum til ældre medarbejdere.

Der er allerede i dag ordninger, som sigter efter at tilskynde seniorer til at blive længere tid på arbejdsmarkedet under mere fleksible vilkår:

- **Offentlige overenskomstområder.** Der er fx indført mulighed for nedsat arbejdstid, seniorfridage og fastholdelsesbonus.
- **Trepartsforhandlinger i 2007.** Der blev afsat midler til en seniorbonusordning i det offentlige i 2009-2011, så ansatte får ret til en kontant bonus, når de når en bestemt alder.
- **Private overenskomstområder.** Der er eksempler på, at seniorer med mindst 5 års beskæftigelse i den pågældende virksomhed har ret til at få nedsat arbejdstiden.

Der blev som led i Velfærdsaftalen indført ret til seniorjob for personer, der opbruger dagpengere retten og har maksimalt fem år til efterlønsalderen. Kommunen har pligt til at ansætte vedkommende og ansættelsen sker til overenskomstmæssig løn på området. Parterne er enige om at videreføre ordningen.

Der er i staten indgået en rammeaftale med alle centralorganisationer om seniorordninger. Udmøntningen af rammeaftalen er baseret på individuelle aftaler mellem arbejdsgiver og arbejdstager og rummer følgende muligheder:

- Nedsættelse af arbejdstiden med bevarelse af fuld pensionsoptjening.
- Nedrykning i mindre belastende stilling med bevarelse af pensionsret efter den hidtidige stilling og gradvis aftrapning af lønnedgang.
- Fratrædelsesbonus ved aftale om forbliven i arbejde til et aftalt tidspunkt.
- Ydelse af op til 12 ekstra fridage med løn om året.

Der findes stort set tilsvarende ordninger i kommuner og regioner.

Aldersgrænsen på 70 år for ansættelse i staten er eller vil blive ophævet for stort set alle personalegrupper. I kommuner og regioner er aldersgrænsen på 70 år ligeledes afskaffet. Parterne er enige om at opfordre arbejdsmarkedets parter til at ophæve pligtige afgangsaldrer inden for alle erhverv og personalegrupper.

Parterne er endvidere enige om at igangsætte et arbejde med at udbrede kendskabet til og anvendelsen af de eksisterende redskaber samt videreudvikle konkrete redskaber til at understøtte fastholdelsen af seniorer på arbejdsmarkedet.

Aftalens virkninger: beskæftigelse, offentlige finanser og velstand

Aftalen om en tilbagetrækningsreform tager fat om den demografiske udfordring. Befolkningsudviklingen vil medføre et fald i arbejdsudbuddet de kommende år. Antallet af ældre vil stige. Tilbagetrækningsreformen forventes at øge arbejdsstyrken og beskæftigelsen med godt 65.000 personer i 2020. Det vil mindske manglen på arbejdskraft.

Det giver blandt andet et markant bidrag til at styrke de offentlige finanser i 2020 og årene herefter, *jf. figur 1*. Forbedringen af de offentlige finanser ventes at være på ca. 18 mia. kr. i 2020. Og den finanspolitiske holdbarhed styrkes med knap 10] mia. kr. svarende til godt ½ pct. af BNP.

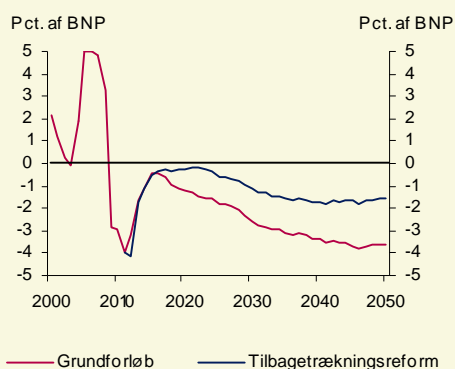
Den større beskæftigelse vil samtidig styrke væksten i dansk økonomi. Det skønnes at den gennemsnitlige vækst i BNP kan forøges med 0,4 pct. i perioden 2014 til 2020. Samlet set forventes velstanden (BNP) at være 47 mia. kr. større i 2020.

Tilbagetrækningsreformens virkning

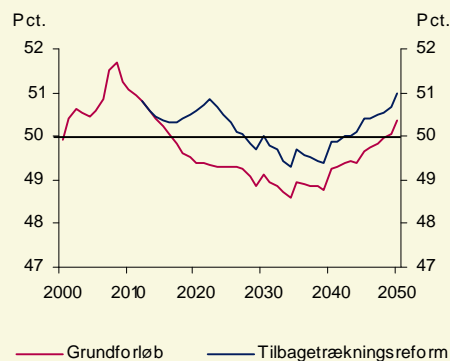
- Beskæftigelsen øges med godt 65.000 personer i 2020
- De offentlige finanser forbedres med ca. 18 mia. kr. i 2020
- Den finanspolitiske holdbarhed styrkes med knap 10 mia. kr. (godt ½ pct. af BNP)
- Velstanden (BNP) øges med ca. 47 mia. kr. i 2020

I dag er det kun lige godt halvdelen af befolkningen, der er i beskæftigelse. Og der er udsigt til flere årtier, hvor mindre end halvdelen af befolkningen vil være i beskæftigelse, hvis ikke arbejdsudbuddet styrkes. Tilbagetrækningsreformen leverer et betydeligt bidrag til at sikre en bedre balance mellem dem, der arbejder, og dem, der ikke gør, *jf. figur 2*. Antallet af efterlønsmodtagere ventes med reformen at blive reduceret fra 125.000 i 2010 til ca. 30.000 på længere sigt.

Figur 1
Faktisk saldo

Figur 2
Strukturel beskæftigelse som andel af befolkningen

Tilbagetrækningsreformen indebærer, at efterlønsordningen målrettes mod de grupper, der ikke har store pensionsformuer, dvs. navnlig ufaglærte og en del af de faglærte.

For personer med relativt høje pensionsformuer reduceres tilskyndelsen til at deltage i efterlønsordningen således markant.

Personer med relativt små pensionsformuer kan derimod få en større årlig efterlønsydelse end under gældende regler, men i en kortere periode. Denne gruppe omfatter navnlig ufaglærte og godt halvdelen af de faglærte. Det afspejler, at den generelle ydelsesforhøjelse overstiger virkningerne af den skærpede afhængighed af pensionsformue for grupper med relativt små og mellemstore pensionsformuer.

For personer helt uden pensionsformue, der overgår til efterløn ved efterlønsalderen, øges efterlønsydelsen med knap 18.000 kr. årligt (før skat) eller 9 pct. af den maksimale a-dagpengesats, *jf. tabel 1*. Det svarer til den fulde forhøjelse af efterlønsatsen.

For ufaglærte, der overgår til efterløn ved efterlønsalderen og har en pensionsformue, der svarer til den typiske for ufaglærte i dag, øges efterlønsydelsen (efter modregning i efterlønnen for pensionsformue) med ca. 6.000 kr. årligt, hvilket svarer til ca. 3 pct. af den maksimale a-dagpengesats. For personer med mellemlang og lang videregående uddannelse og stor pensionsformue reduceres den tilsvarende efterlønsydelse derimod henholdsvis ca. 8.000 kr. og ca. 11.000 kr. årligt, svarende til en reduktion på ca. 4-5 pct. af den maksimale a-dagpengesats.

Tabel 1

Pensionsformue og efterlønsydelse efter pensionsmodregning ved overgang til efterløn første år

	-	Ufaglærte	Faglærte	KVU	MVU	LVU	Alle	Alle 2030 ¹⁾
	--- 1.000 kr. ---							
Pensionsformue, median	0	327	534	902	1.797	2.061	556	950
	--- Pct. af maksimale dagpengesats ---							
Ydelse ift. gældende regler	9	3	2	0	-4	-5	2	0
	--- kr. (2011 niveau) ---							
Ydelse ift. gældende regler (før skat)								
Efterlønsydelse	17.900	6.400	4.300	600	-8.300	-11.000	4.100	200

Anm.: Ændring i ydelse er beregnet i forhold til gældende regler ved overgang til efterløn, før to-årsreglen er opfyldt, dvs. hvor der er pensionsmodregning på 60 pct. af beregningsgrundlaget med et bundfradrag på 13.800 kr.

1) Der er taget udgangspunkt i stigningen i pensionsformue for de årgange, som kan modtage efterløn i 2030, sammenlignet med dem som overgik til efterløn i 2008.

Kilde: Egne beregninger på basis af stikprøve på 33,3 pct. af befolkningen i 2008.

Bilag 1. Gradvist højere efterløns- og folkepensionsalder og kortere efterlønsperiode

Parterne er enige om gradvist at øge efterløns- og folkepensionsalderen samt at forkorte efterlønsperioden til tre år. Personer, der er 57 år eller ældre ved udgangen af 2010, berøres ikke af ændringerne.

Efterlønsalderen øges gradvist fra 60 til 64 år i perioden 2014 til 2023. Efterlønsalderen vil være 64 år fra 2023 og indtil 2027, hvor den første gang kan sættes op som følge af levetidsindeksering.

Folkepensionsalderen øges fra 65 til 67 år i perioden 2019-2022. Folkepensionsalderen vil være 67 år fra 2022 og indtil 2030, hvor den første gang kan sættes op som følge af levetidsindeksering. Før 2019 og fra 2027 og frem er folkepensionsalderen uændret i forhold til gældende regler (jf. Velfærdsaftalen fra 2006).

Reglen for levetidsindeksering fastholdes så den sikrer samme indeksering af folkepensionsalderen som i Velfærdsaftalen, herunder at første mulige år med indeksering er 2030. Levetidsindekseringen af efterlønsalderen fastholdes ligeledes uændret i forhold til Velfærdsaftalen, udover at første mulige år med indeksering er 2027 (dvs. to år senere end i Velfærdsaftalen), fordi efterlønsperioden på det tidspunkt er tre år.

Ændringerne i efterløns- og folkepensionsalderen for forskellige årgange og i forskellige år er vist i tabel A og B sidst i bilaget.

Højere efterløns- og folkepensionsalder frem til 2022

- Efterlønsalderen hæves med ½ år i hhv. 2014, 2015, 2016 og 2017, så efterlønsalderen er 62 år i 2017. Det indebærer en fremrykning med fem år af den forhøjelse af efterlønsalderen, der blev besluttet med Velfærdsaftalen.
- Folkepensionsalderen hæves med ½ år i 2019, 2020, 2021 og 2022, så folkepensionsalderen igen er 67 år i 2022. Det indebærer en fremrykning med fem år af den forhøjelse af folkepensionsalderen, der blev besluttet med Velfærdsaftalen.
- Efterlønsalderen hæves yderligere med ½ år i hhv. 2018 og 2019 og igen i 2022 og 2023, så efterlønsalderen er 64 år i 2023.
- Efterlønsperioden udgør herefter tre år.

Levetidsindeksering af efterløns- og folkepensionsalderen fra 2027

- Fra hhv. 2027 og 2030 øges aldersgrænserne for efterløn og folkepension i takt med restlevetiden for 60-årige. Efterlønsperioden fastholdes uændret på tre år.
- Indekseringsmekanismen udformes, så folkepensionsalderen udvikler sig på samme måde som besluttet med Velfærdsaftalen. Folkepensionsalderen er 67 år fra 2022 indtil 2030, hvor folkepensionsalderen første gang kan levetidsindekseres.
- Efterlønsalderen levetidsindekseres ligeledes efter principperne i Velfærdsaftalen, men forhøjelserne træder i kraft to år senere, idet efterlønsperioden er forkortet til tre år. Ef-

terlønsalderen er 64 år fra 2023 indtil 2027, hvor efterlønsalderen første gang kan levetidsindekseres.

- Med den foreliggende levetidsprognose vil indekseringen betyde, at den forventede periode med efterløn og pension udgør omkring 19½ år i årene fra omkring 2040, når restlevetiden opgøres ved efterlønsalderen.
- Indekseringsmekanismen fastsættes, så
 - a) Perioden på folkepension opgjort ud fra levetiden for en 60-årig på længere sigt udgør omkring 14½ år.
 - b) Der træffes første gang beslutning om ændring i aldersgrænserne i 2015 og herefter hvert femte år.
 - c) Ændringer i folkepensionsalderen indføres med et varsel på 15 år, dvs. første mulige år med levetidsindeksering af folkepensionsalderen er 2030.
 - d) Efterlønsalderen ændres med samme regulering som folkepensionsalderen og med ikrafttræden tre år tidligere, dvs. med et varsel på 12 år, og første mulige år med regulering af efterlønsalderen er dermed 2027. Herved fastholdes en efterlønsperiode på tre år.
 - e) Aldersgrænserne reguleres med højst 1 år af gangen.
 - f) Hvis levetiden for 60-årige ikke stiger i forhold til den opgjorte levetid i 2004/2005, fastholdes efterlønsalderen på 64 år og folkepensionsalderen på 67 år.
- Den konkrete reguleringsmekanisme for folkepensionsalderen er som følger (her beskrevet for beslutning i 2015 og ikrafttrædelse i 2030):
 - a) Forudsat levetid = levetid i 2013/14 (dvs. senest kendte tal i 2015) + forudsat stigning i levetiden på 0,6 år.
 - b) Beregnet folkepensionsalder i 2030 = forudsat levetid – 14½ år (jf. ovenfor).
 - c) Folkepensionsalder i 2030 = beregnet folkepensionsalder i 2030 afrundet til nærmeste halve år.Dertil knyttes følgende betingelser:
 - d) Folkepensionsalderen er enten uændret eller reguleres med ½ eller (højst) 1 år af gangen.
 - e) Hvis levetiden ikke stiger i forhold til den opgjorte levetid i 2004/2005, fastholdes folkepensionsalderen på 67 år.
 - f) Hvis levetiden mod forventning skulle falde fra et beslutningstidspunkt til det næste, tages særskilt stilling til, om og i givet fald hvordan dette skal afspejle sig i regulering af folkepensionsalderen.
- Udmøntningen af indekseringsmodellen skal foretages i alle relevante love, bl.a. Lov om arbejdsløshedsforsikring mv., Lov om fleksydelse og Lov om social pension (folkepension).

Fast høj sats for efterlønsydelsen

- Satsen for efterlønsydelsen til fuldtidsforsikrede fastsættes til 100 pct. af den maksimale a-dagpengesats (199.160 kr. årligt i 2011-niveau) i hele efterlønsperioden, når efterlønsperioden er forkortet til tre år. Efterløns-satsen på 91 pct. af den maksimale a-dagpengesats afskaffes dermed.
- Ændringen omfatter personer, som er født 1. juli 1959 eller senere (dvs. som er 51½ år eller yngre ved udgangen af 2010), og som går på efterløn i 2023 eller senere.

- For personer, som er født fra den 1. januar 1956 og frem til og med 30. juni 1959 (dvs. som er mellem 51 og 54 år ved udgangen af 2010), er efterlønnsperioden mellem 3½ og 4½ år. For denne gruppe indføres de ændrede regler gradvist:
 - a) Personer født fra 1. januar frem til og med 30. juni 1956 har en efterlønnsperiode på 4½ år. Den gruppe vil have ret til en efterlønssats på 100 pct. af maksimale a-dagpenge i de sidste tre år af efterlønnsperioden, hvis de vælger ikke at modtage efterløn i de første 1½ år af efterlønnsperioden (og opfylder et krav om mindst 2.340 timers arbejde fra efterlønnsbeviset har virkning). Hvis man vælger at begynde at modtage efterløn indenfor de første 1½ år (eller inden arbejdstimekravet er opfyldt), er efterlønssatsen 91 pct. af maksimale a-dagpenge i hele efterlønnsperioden.
 - b) Personer født fra 1. juli 1956 frem til og med 31. december 1958 har en efterlønnsperiode på 4 år. Den gruppe vil have ret til en efterlønssats på 100 pct. af maksimale a-dagpenge i de sidste tre år af efterlønnsperioden, hvis de vælger ikke at modtage efterløn i det første år af efterlønnsperioden (og opfylder et krav om mindst 1.560 timers arbejde fra efterlønnsbeviset har virkning). Hvis man vælger at begynde at modtage efterløn indenfor det første år (eller inden arbejdstimekravet er opfyldt), er efterlønssatsen 91 pct. af maksimale a-dagpenge i hele efterlønnsperioden.
 - c) Personer født fra 1. januar frem til og med 30. juni 1959 har en efterlønnsperiode på 3½ år. Den gruppe vil have ret til en efterlønssats på 100 pct. af maksimale a-dagpenge i de sidste tre år af efterlønnsperioden, hvis de vælger ikke at modtage efterløn i det første halve år af efterlønnsperioden (og opfylder et krav om mindst 780 timers arbejde fra efterlønnsbeviset har virkning). Hvis man vælger at begynde at modtage efterløn indenfor det første halve år (eller inden arbejdstimekravet er opfyldt), er efterlønssatsen 91 pct. af maksimale a-dagpenge i hele efterlønnsperioden.

Skærpet modregning i efterlønnsydelse for pensionsformue

- Modregningen i efterlønnsydelsen for pensionsformue (pensionsdepoter og formueværdi af pensionstilsagn) øges fra 60 pct. til 80 pct. af modregningsgrundlaget.
- Bundfradraget i pensionsmodregningen (på 13.800 kr. i 2011-niveau) bortfalder.
- De ændrede regler for modregning i efterlønnsydelsen for pensionsformue omfatter hele efterlønnsperioden.
- Den gældende særregel for modregning i efterlønnsydelsen for løbende pensioner, der er oprettet som led i et ansættelsesforhold og udbetales i efterlønnsperioden, skærpes parallelt. Det indebærer, at modregningsprocenten for de årligt udbetalte beløb fra disse ordninger forhøjes fra 50 pct. uden bundfradrag til 64 pct. uden bundfradrag.
- De regler, der i dag gælder for pensionsmodregning, når man opfylder to-årsreglen, bortfalder (dvs. at to-årsreglen reelt afskaffes med hensyn til modregning for pensionsformue).
- De ændrede regler omfatter personer, som er født 1. januar 1956 eller senere (dvs. som er 54 år eller yngre ved udgangen af 2010), og som går på efterløn i 2018 eller senere.
- Pensionsformuen skal opgøres således, at det sikres, at udbetaling før efterlønsalderen og efter at de private ordninger ikke længere er omfattet af afgiften på 60 pct., ikke medfører lavere modregning.

Optjening af skattefri præmie i hele efterlønsperioden

- Der er som udgangspunkt mulighed for at optjene skattefri præmie i hele efterlønsperioden. Der optjenes ret til én skattefri præmieportion hver gang, man har arbejdet 481 timer, fra efterlønsbeviset har virkning.
- Muligheden for at optjene skattefri præmie ophører, hvis man begynder at modtage efterløn i løbet af de første to år af efterlønsperioden eller inden, man har arbejdet mindst 3.120 timer, fra efterlønsbeviset har virkning.
- Hvis man ikke har modtaget efterløn i de første to år i efterlønsperioden og har opfyldt timekravet, bevares muligheden for at optjene skattefri præmie i den resterende del af efterlønsperioden, også hvis man begynder at modtage efterløn.
- Der kan maksimalt medregnes 5.772 timer til den skattefri præmie (12 portioner), uanset om der er arbejdet flere timer. Hvis der i efterlønsperioden er udbetalt dagpenge eller efterløn, vil antallet af mulige timer til optjening af skattefri præmie blive sat tilsvarende ned.
- De ændrede regler omfatter personer, som er født 1. januar 1956 eller senere (dvs. som er 54 år eller yngre ved udgangen af 2010), og som går på efterløn i 2018 eller senere.
- For personer født mellem 1. januar 1956 og 30. juni 1959, som går på efterløn i 2018 eller senere, indfases de ændrede regler gradvist: Når efterlønsperioden er hhv. 4½, 4 og 3½ år er der mulighed for optjening af skattefri præmie de sidste tre år af efterlønsperioden efter ovennævnte regler, forudsat at man har været i beskæftigelse svarende til gennemsnitlig mindst 30 timer om ugen og ikke har modtaget efterløn i de første hhv. 1½, 1 og ½ år af efterlønsperioden.

Aktiv tilmelding til efterlønsordningen

- Fra den 1. januar 2013 må a-kasserne alene opkræve efterlønsbidrag fra medlemmer, der aktivt har tilkendegivet, at de ønsker at indbetale efterlønsbidrag.
- Ændringen berører ikke personer, der er tilmeldt efterlønsordningen før den 1. januar 2013.

Midlertidig mulighed for skattefri udbetaling af efterlønsbidrag

- Der gives mulighed for i en periode på 6 måneder i 2012, som skal fastlægges nærmere, at træde ud af efterlønsordningen inden efterlønsalderen og få de indbetalte efterlønsbidrag tilbagebetalt skattefrit. Den skattefrie tilbagebetaling omfatter efterlønsbidrag, der er indbetalt fra 1999 til 15. maj 2011.
- Indbetalinger, der er foretaget med virkning fra 2011 og indtil en eventuel udtræden af efterlønsordningen indtil en fastlagt periode i 2012, vil derfor blive pålagt en afgift på 30 pct., der omtrent modsvarer skatteværdien af fradraget for indbetalinger i en gennemsnitskommune.
- Personer, der har benyttet muligheden for skattefri tilbagebetaling af efterlønsbidrag, kan ikke efterfølgende benytte fortrydelsesordningen i efterlønsreglerne.

Udbetalinger fra pensionsordninger

- De gældende muligheder for at ophæve eller påbegynde udbetaling fra private pensionsordninger uden betaling af afgift på 60 pct. ændres ikke som følge af aftalen. Dermed vil der også med den tre-årige efterlønsordning fortsat være mulighed for at ophæve eller begynde udbetalingen fra pensionsordninger fem år før, man når folkepensionsalderen, uden at man skal betale afgiften på 60 pct.

Fleksydelse

- Reglerne om fleksydelse, herunder aldersgrænser mv., justeres parallelt med ændringerne i reglerne for efterlønsordningen, hvor der er parallelitet mellem de to regelsæt.

Tabel A
Efterløns- og folkepensionsalder for forskellige årgange

Personer født i	Alder ved udgangen af 2010	Velfærdsaftalen		Aftale om senere tilbagetrækning		
		Efterlønsalder	Folkepensionsalder	Efterlønsalder	Folkepensionsalder	Antal år på efterløn
1953:1	57	60	65	60	65	5
1953:2	57	60	65	60	65	5
1954:1	56	60	65	60½	65½	5
1954:2	56	60	65	61	66	5
1955:1	55	60	65	61½	66½	5
1955:2	55	60	65	62	67	5
1956:1	54	60	65	62½	67	4½
1956:2	54	60	65	63	67	4
1957:1	53	60	65	63	67	4
1957:2	53	60	65	63	67	4
1958:1	52	60	65	63	67	4
1958:2	52	60	65	63	67	4
1959:1	51	60½	65½	63½	67	3½
1959:2	51	61	66	64	67	3
1960:1	50	61½	66½	64	67	3
1960:2	50	62	67	64	67	3
1961:1	49	62	67	64	67	3
1961:2	49	62	67	64	67	3
1962:1	48	62	67	64	67	3
1962:2	48	62	67	64	67	3
1963:1	47	63	68	65	68	3
1963:2	47	63	68	65	68	3
1964:1	46	63	68	65	68	3
1964:2	46	63	68	65	68	3
1965:1	45	63	68	65	68	3
1965:2	45	63	68	65	68	3
1966:1	44	63	68	65	68	3
1966:2	44	63	68	65	68	3
1967:1	43	64	69	66	69	3
1967:2	43	64	69	66	69	3
1968:1	42	64	69	66	69	3
1968:2	42	64	69	66	69	3
1969:1	41	64	69	66	69	3
1969:2	41	64	69	66	69	3
1970:1	40	64	69	66	69	3
1970:2	40	64	69	66	69	3
Senere		Indekseres	Indekseres	Indekseres	Indekseres	3

Tabel B
Efterløns- og folkepensionsalder i forskellige år

År	Velfærdsaftalen		Aftale om senere tilbagetrækning	
	Efterlønsalder	Folkepensionsalder	Efterlønsalder	Folkepensionsalder
2011	60	65	60	65
2012	60	65	60	65
2013	60	65	60	65
2014	60	65	60½	65
2015	60	65	61	65
2016	60	65	61½	65
2017	60	65	62	65
2018	60	65	62½	65
2019	60½	65	63	65½
2020	61	65	63	66
2021	61½	65	63	66½
2022	62	65	63½	67
2023	62	65	64	67
2024	62	65½	64	67
2025	63	66	64	67
2026	63	66½	64	67
2027	63	67	65	67
2028	63	67	65	67
2029	63	67	65	67
2030	64	68	65	68
2031	64	68	65	68
2032	64	68	66	68
2033	64	68	66	68
2034	64	68	66	68
2035	65	69	66	69
2036	65	69	66	69
2037	65	69	67	69
2038	65	69	67	69
2039	65	69	67	69
2040	65½	70	67	70
2041	65½	70	67	70
2042	65½	70	67½	70
2043	65½	70	67½	70
2044	65½	70	67½	70
2045	66	70½	67½	70½
Senere	Indekseres	Indekseres	Indekseres	Indekseres

Bilag 2. Seniorførtidspension

Ordningen skal sikre en hurtigere og enklere adgang til førtidspension for personer med hidtidig tilknytning til arbejdsmarkedet, der når folkepensionsalderen inden for de følgende 5 år. Der er tale om en enklere og mere smidig sagsbehandlingsprocedure for tilkendelse af førtidspension.

Formålet med ordningen er:

- At sikre personer, der er nedslidte eller har væsentlige helbredsproblemer efter et langt arbejdsliv, en mulighed for forsørgelse i op til fem år forud for folkepensionen.
- At undgå en langstrakt og unødigt brug af aktive beskæftigelsesrettede tilbud med henblik på at afklare en eventuel restarbejdsevne.
- At målgruppen får ret til en hurtig afklaring af deres fremtidige muligheder. Der skal således træffes afgørelse om tilkendelse af førtidspension inden for seks måneder efter ansøgning.

Målgruppen består som udgangspunkt af personer, som udover at have mindre end fem år indtil folkepensionsalderen, har haft en langvarig arbejdsmarkedstilknytning.

Målgruppen skal desuden forud for tidspunktet for indgivelse af ansøgning om seniorførtidspension have haft tilknytning til arbejdsmarkedet, dvs. ansøgeren kommer enten direkte fra beskæftigelse, modtager sygedagpenge, kontanthjælp mv. eller har haft et helbredsbetingsarbejdsophør.

For denne målgruppe, dvs. personer med sådan tilknytning til arbejdsmarkedet, vil der typisk foreligge nødvendige oplysninger til dokumentation af arbejdsevnen i forhold til at klare kravene på arbejdsmarkedet.

Seniorførtidspension er ikke – som efterløn – betinget af, at ansøgeren har betalt til ordningen eller er medlem af en a-kasse. Personer med en langvarig og stabil tilknytning til arbejdsmarkedet, som allerede har fravalgt efterlønsordningen, vil således også kunne søge om seniorførtidspension. Kravet om tilknytning til arbejdsmarkedet betyder, at fx personer, som har haft langvarige perioder på kontanthjælp, ikke omfattes.

Ansøgning

Personer i den relevante aldersgruppe, som mener, at de er nedslidte og gerne vil have førtidspension, kan på eget initiativ indgive ansøgning til kommunen. Såfremt ansøgeren opfylder betingelserne, vil sagsbehandling efter reglerne om seniorførtidspension blive påbegyndt umiddelbart herefter, og kommunen skal træffe afgørelse om førtidspension inden for 6 måneder.

Sagsbehandling og vurdering af arbejdsevne

Kriteriet for tilkendelse af førtidspension er uændret og består i, at der skal være tale om en væsentlig og varig nedsat arbejdsevne, som betyder, at pågældende ikke vil være i stand til at forsørge sig selv ved et arbejde – herunder i et fleksjob.

Afklaringen gennemføres hurtigere og mere enkelt end efter de almindelige regler for førtidspension, da der typisk er tale om personer tæt på pensionsalderen med et langt arbejdsliv bag sig. For disse personer vil dokumentationen for en væsentlig og varig nedsættelse af arbejdsevnen i højere grad foreligge end for personer, der alene har haft en svag eller sporadisk tilknytning til arbejdsmarkedet. Der er således ikke behov for at gennemføre fx arbejdsprøvning, omskoling, revalidering mv. Her kan det tillægges særlig betydning, hvis der er sammenhæng mellem sygdomshistorikken og det forhold, at pågældende ikke længere har et arbejde. Hertil kommer, at arbejdsmarkedsperspektivet er relativt kort for personer, der nærmer sig folkepensionsalderen.

For at sikre, at kommunerne kan vurdere sagen inden for seks måneder, vil der i højere grad blive lagt vægt på de oplysninger, der allerede er tilgængelige. Kommunen kan også indhente nødvendige nye oplysninger indenfor tidsfristen.

Som dokumentation for den varigt nedsatte arbejdsevne skal der lægges vægt på foreliggende oplysninger fra fx speciallæger eller tidligere sygdomsjournaler mv., oplysninger om tidligere arbejdsmarkedstilknytning og arbejdsfunktioner samt årsager til arbejdsophør eller sygemelding, der kan dokumentere de manglende muligheder for at klare kravene på arbejdsmarkedet. Jo længere tid en person har haft en forudgående tilknytning til arbejdsmarkedet forud for ansøgningen, desto bedre dokumentation kan der anses at foreligge i forhold til vurderingen af den nedsatte arbejdsevne. Der er altså tale om, at dokumentationskravet i forhold til fx mulighed for udvikling af arbejdsevnen allerede er løftet.

Det er ikke tilstrækkeligt, at borgerens egen læge vurderer, at en person kan have helbredsmæssig gavn af at få tilkendt førtidspension. Men kommunen kan lade sådanne oplysninger indgå sammen med øvrige oplysninger om sygehistorik mv. for at belyse, i hvilket omfang den pågældende har en varigt nedsat arbejdsevne.

Såfremt arbejdsevnen ikke er dokumenteret til at være væsentligt og varigt nedsat, kan kommunen give afslag på førtidspension og i stedet give et relevant arbejdsmarkedsrettet tilbud.

Afgørelsen

Det er fortsat kommunen, der efter en socialfaglig vurdering træffer afgørelse om, hvorvidt ansøgeren er berettiget til førtidspension, eller om der skal gives afslag.

Vurderer kommunen, at ansøgeren opfylder betingelserne for ret til seniorførtidspension, tilkendes pensionen. Vurderer kommunen, at en person ikke opfylder betingelserne om en varig og væsentlig nedsættelse af arbejdsevnen, skal der gives afslag. Pågældende vurderes derfor til fortsat at kunne varetage et arbejde.

Hvis den pågældende ikke aktuelt har et arbejde, herunder et indkomstgrundlag, vil vedkommende være omfattet af de muligheder for forsørgelsesydelse, som gælder for alle andre. Det kan afhængig af de konkrete forhold dreje sig om arbejdsløshedsdagpenge, sygedagpenge eller kontanthjælp.

Der vil være mulighed for at klage over kommunens afgørelse.

Ydelsen

Satsen for førtidspension udgør 199.128 kr. årligt for enlige og 169.260 kr. (2011-niveau) for gifte og samlevende. Personer, der tilkendes førtidspension efter ansøgning via reglerne for seniorførtidspension, vil modtage førtidspension med samme satser og efter samme regler om fx indtægtsregulering, der gælder for alle andre.

Udover selve pensionsydelsen kan førtidspensionister også modtage særlige handicapkom-penserende ydelser og modtage boligsikring efter gunstigere regler end andre.

Ikrafttrædelse

Seniorførtidspension indføres med virkning for de årgange, der ikke vil kunne modtage efter-løn i fem år. Efterlønsperioden reduceres fra fem år for personer, der er født 1. januar 1956 eller senere. Seniorførtidspension vil således kunne søges af personer, der fra og med 1. ja-nuar 2014 når folkepensionsalderen inden for de følgende fem år.